

СТАНОВИЩЕ

От проф.д-р.Марияна Георгиева Лазарова

в област на висшето образование 8. Изкуства,

професионално направление, 8.4. Театрално и филмово изкуство

включена в състава на научно жури като вътрешен член по процедура за присъждане на образователна и научна степен „доктор“ на Димитър Сергеев Геновски – Мартин, докторант в редовна форма на обучение към ФЕИ „Екранни изкуства“, катедра „Аудиовизуално производство“

научен ръководител – проф. д-р Светослав Овчаров

тема на дисертацията: „Филмовата режисура в епохата на Интернет“

I. Основания за изготвяне и представяне на становището.

1. Заповед на ректора на НАТФИЗ „Кръстьо Сарафов“ проф. д-р Станислав Семерджиев № 1101/03.07.2023г. за определяне състава на научно жури по процедура за защита на дисертационен труд „Филмовата режисура в епохата на Интернет“ на Димитър Сергеев Геновски – Мартин с научен ръководител проф. д-р Светослав Овчаров.

2. Решение от първо заседание на научното жури, проведено онлайн на 07.07.2023г. за избор на председател на научното жури, определяне на рецензенти и представяне на становища съгласно нормативните изисквания.

Дисертационният труд е обсъден и насочен за публична защита на заседание на факултет Екранни изкуства, проведено на 29.06.2023 г.

Становището е изготвено при спазване на разпоредбите на Закона за развитието на академичния състав в Република България /ЗРАСРБ/, Правилника за прилагане на Закона за развитието на академичния състав в Република България /ППЗРАСРБ/ и Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в НАТФИЗ „Кръстьо Сарафов“.

II. Данни за докторанта: Образование: Димитър Геновски е завършил „Филмова и телевизионна режисура“ в НАТФИЗ и има магистърска степен по „Мениджмънт в екранните изкуства“. Познавам го като отличен и мотивиран студент, с афинитет към

познанието и специални интереси, свързани с филмовата индустрия в дигиталната епоха. Прави впечатление, че притежава три сертификата за управление на аудиовизуално съдържание в най-голямата платформа за видеосподеляне – YouTube.

Практически опит: Докторантът е придобил през годините практически опит като режисьор на 12 заглавия и като продуцент, и съосновател на компания Mix Media Productions. През последните години натрупва и преподавателски стаж със студенти от кинофакултета на НАТФИЗ. Участвал е в провеждането на уъркшопи с международно участие, посветени на документалното кино.

Награди: Номинация за награда на СБФД „Васил Гендов“ в категории най-добър документален филм“ и „Документален дебют“2022г.

III. Оценка за съответствие на дисертационния труд с минималните национални изисквания.

Дисертационният труд представлява оригинално изследване /по показател А1/ с обем от 179 стр. и съдържа: въведение, пет глави, заключение, пет приложения, 29 илюстрации, впечатляваща библиография с над 150 заглавия на български и английски език, и филмография от 68 заглавия, с което напълно покрива академичните стандарти за теоретичен труд от подобно естество. Приложеният списък с три публикации в специализирани издания в областта на изкуствата показва съответствие с параметрите по показател Г9.

IV. Оценка на научно-изследователската и практико-приложна стойност на научния труд.

Дисертацията се отличава с ясно дефинирани цели и задачи на изследването, проведено в пряка връзка с художествените и икономически фактори, влияещи върху филмовата режисура в епохата на интернет. За постигане на набелязаните цели е използван методологичен инструментариум, съчетаващ аналитичния с емпиричния подход и апробация на резултатите от изследването чрез обработка на статистически данни, интервюта с експерти, използване на специализирана литература, анализ на аудиовизуални произведения и провеждане на експериментални проучвания. Заслужава да се отбележи пионерският характер на един от проведените експерименти, свързан с ролята на изкуствения интелект за създаване на аудиовизуално съдържание.

Специално внимание заслужава опитът на докторанта да създаде понятиен апарат, адекватен на темата на проведеното изследване и да дефинира използваните термини, включително въведените като работни, неологизми и чуждици. Като постижение на теоретичната разработка може да се отбележи анализът на естетическите характеристики на дигиталното съдържание и възможностите за подобряване на качеството му чрез възраждане на романната форма във фентъзи сериалите и по-ярката изява на индивидуалния режисьорски стил в лимитираните сериали. Проблемът се разглежда в тясна връзка с новите комуникационни парадигми на общуване с публиката, отличаващи се с повишена емоционалност и интимност на преживяванията в камерна среда. В този контекст е анализирана дилемата пред кинорежисьора на уеб-съдържание: как да остане верен на своя авторски поглед и да създава стойностно изкуство в конкуренция с комерсиалното вирусно съдържание в мрежата. Изследвана е корелацията между повишаване на качеството на дигиталната продукция и увеличението на приходите, реализирани от платформите в контекста на тезата за еволюционното развитие на дигиталния сектор в аудиовизията, което според автора надгражда опита на социалните платформи, видеоблогърите и води до разцвет на „тематично съдържание“. Процесите в изключително динамичната дигитална среда са изследвани с акцент върху българския опит в създаването на уеб-съдържание. Теоретичните изводи за мултифункционалната роля на филмовия режисьор са подкрепени от статистически данни за демографската характеристика на аудиториите, потребителските нагласи, пазарната пенетрация на платформите и разпространените бизнес-моделите, базирани на използване на дигитално съдържание и свързани основно с разцвета на нелинейните медийни услуги. Отделено е място на интелектуалното пиратство и политиките на дигиталните платформи относно чувствителни обществени теми като тероризъм, защита на децата, дискриминация и свобода на изразяване. Посочват се променените дистрибуционни стратегии, примиряващи кинопоказа със стрийминга. Докторантът защитава тезата, че тези процеси рефлектират върху възможностите на режисьорите за избор на проектите и развитие на по-оригинални идеи. Вместо това, те до голяма степен са принудени да се ориентират към интерпретация на успешни клишета, комиксови персонажи и нискобюджетно кино от типа „мъмбълкор“, повлияно от разпространението на риалити форматите, което в крайна сметка влияе върху естетиката и изобразителното решение на филма, драматургията и актьорската игра. Всичко това дава основание на дисертанта да обоснове парадоксалното твърдение, че дигиталната среда дава на режисьорите повече свобода при повече ограничения, произтичащи от обществени страхове и опитите за

справяне с етнически и расови предразсъдъци. В тази връзка в работата се аргументират изводи как новите форми на цензура, налагащи безапелационно конкретни стандарти относно екранното съдържание и подбора на екипите, влияят върху работата на филмовите режисьори.

С особено висока степен на актуалност се отличава глава 4 от работата, в която се разглеждат опциите за взаимодействие на режисьора със системите за изкуствен интелект и как той може да ги подпомогне в анимационното и документално кино, и особено при музикалните синхронизации. Изложените в работата конкретни резултати от проведения експеримент с ChatGTP обосновават извода, че AI не може в бъдеще да измести кинорежисьорите, но би било полезно да се използва като помощен инструмент за създаване на драматургия, диалози, разкадровки, крупност на плановете, светлинни картини, цветни корекции и дори визуализации по текстови инструкции в определен авторски стил.

Последната пета глава от работата е посветена на ролята на режисьора в етапите, през които преминава реализацията на екранния дигитален проект. Защитена е тезата за необходимост от поддържане на крехкия баланс между потребителските вкусове и творческите идеи с внимание към таргетиране на аудиториите, бюджетните ограничения, питчинга, интензитетът на производствения процес, оптимизация на времетраенето и изграждане на персонажите. Приносните моменти в работата могат да бъдат обобщени в два аспекта:

Научно-теоретични приноси: Опит за създаване на адекватен понятиен апарат и дефиниране на специфична терминология; Анализ на художествено-естетическата природа на дигиталното аудиовизуално съдържание и мултифункционалната роля на режисьора в процеса на създаването му; Изследване и осмисляне на пазарните особености на дигиталната среда като медия за дистрибуция на творческо съдържание.

Практико-приложни приноси: За първи път се провежда експеримент за изследване на възможностите на изкуствения интелект за подпомагане на режисьорската работа; Създаване на практико-теоретични насоки за режисьорите в процеса на производство на дигитално аудиовизуално съдържание.

Не на последно място трябва да се отбележи, че авторефератът коректно резюмира основните положения в теоретичния труд.

V. Някои препоръки и критични бележки

Теоретичният труд е широко мащабно изследване на режисьорските практики в цифрова среда, изискващо прецизност, дисциплиниране на теоретичния и емпиричния материал, и по-дефинитивно поставени ограничения с цел постигане на интегритет и логическа последователност на разработката. Работата е много актуална и съдържа потенциал отделни нейни части да бъдат продължени като самостоятелни научни работи. Препоръките ми към дисертанта са в бъдеще да избягва някои терминологични неясноти или несъответствия, като цитира определения във вече публикувани речници, в това число и общодостъпните им електронни им варианти.

VI. Заключение.

В заключения бих искала да подчертая категорично, че докторантът показва неоспорими способности за провеждане на самостоятелни научни проучвания и се справя успешно с трудния, сложен и многоаспектен характер на изследването, като извлича аргументирани изводи, допринасящи за постигане на високи научни и практико-приложни приноси, което ме мотивира да изразя ясното си становище в подкрепа на присъждане на образователната и научна степен „доктор“ на Димитър Сергеев Геновски – Мартин.

.....
проф. д-р Марияна Лазарова